

**ИЗКАЗВАНЕ НА ЕЛЕНА ИВАНОВА ЮНГХАНС
ПРЕД УЧАСТНИЦИТЕ В НАУЧНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ,
ОРГАНИЗИРАНА В ПАМЕТ НА НЕЙНИЯ БАЩА –
ПРОФ. Д.И.Н. ИВАН СТОЯНОВ**

A SPEECH DELIVERED BY ELENA IVANOVA JUNGHANS
TO THE PARTICIPANTS IN THE SCIENTIFIC CONFERENCE
IN MEMORY OF HER FATHER –
PROF. IVAN STOYANOV, DR. HABIL I

*Уважаеми проф. Бонджолов,
Уважаема доц. Дончева,
Уважаеми дами и господа,*

От името на нашето семейство благодаря за организираната конференция по повод 70-годишнината от рождението на баща ми и в негова памет, благодаря за съхранения спомен и отношението към него, което изразявате чрез участието си в тази конференция.

Татко много обичаше историята, обичаше преподаването и работата си с младите хора в университета. От разговорите, които съм слушала, впечатлението ми за неговата работа беше, че той винаги търсеше човешките преживявания, разсъждения и реакции в действията на историческите герои и събития. Това за вас вероятно не е нищо ново. За мен обаче, особено в моето детство, тази част от неговия живот беше далечна. Не се интересувах толкова много от разговорите по въпроси от историята между двамата родители – историци, както и от дискусиите в областта на образованието, отнасящи се до отговорности, задължения,

до необходимостта да се влиза в конфликти и да се търсят решения. Не се замислях много над разговори за трудни ситуации, създадени от нечии очаквания, и издръжливостта да се отстояват позиции. Аз избрах друг път, този на медицината, на мечтания, но труден път на хирургията и сега стигам до момента, в който нося отговорност, имам задължения, влизам в конфликти, отговарям или не на очаквания и т.н. Така започна да се променя моята представа за работата на татко, започнах да разбирам защо е била съпроводена с напрежение, да си обяснявам някои негови реакции. Разбирам мотивите му да отстоява принципи и истини, в които вярваше, и отдадеността му на избраната професия.

Роден в Бръшляница, Плевенско, силно свързан със земята и хората на село, беше се научил още на млади години, за разлика от мен, да разпознава стойностните и значими неща в живота на човека в търсенето на пътя към доброто, правилното, справедливото. Ценеше връзката с корените, уважаваше мъдростта на обикновените хора и разбираше техния светоглед. Вероятно познаването на трудния живот на селските хора през неговото детство е формирало у него интереса и съпричастността му към съдбата на българите в миналото и в настоящето и убедеността, че историкът трябва честно, аргументирано и обективно да разкрива историческите събития и ролята на личностите в тях, но и приноса на безименните герои и самоотвержените участници в тези събития. Слушала съм много пъти да подчертава безусловната посветеност на бедните и безимотни участници в освободителните борби и трагичната им участ при неуспеха на някоя от революционните прояви. Самият той потомък на бежанци – от Одринско е дошъл родът на дядо, а от Драмско се е преселил родът на баба, с дълбоко разбиране и съчувствие говореше за драмата на хилядите българи, които в различни исторически моменти са били принудени да изоставят родните си домове и да търсят спасение на други места. Затова смяташе, че историческата наука трябва да разкрива миналото на народа такова, каквото е било – с трудностите, с грешките, но и с пробуждането и героичните борби на хората. Беше убеден, че не е професионално да се премълчават неудобни истини или да се казват удобни неистини от конюнктурни съображения, защото според него един народ трябва да познава историята си такава, каквато е и да се учи и от грешките ѝ.

Всъщност това беше и негов житейски принцип – да защитава позицията, в която вярва, че е правилна, дори когато знае, че не среща разбиране и одобрение у събеседниците или читателите си.

Знам, че не казвам нищо ново. Вие сте работили много години с татко и познавате тези страни от характера му.

При сегашното ни идване в България сме с две приятелски семейства с общо 8 деца, от 6 до 15 години. С тях посетихме и разгледахме много места, свързани с историческото и културното развитие на нашия народ – обекти на тракийската и римската цивилизация, средновековни църк-

ви, свидетелстващи за духовния принос на българите в славянския свят и европейската цивилизация, обекти, илюстриращи достиженията на възрожденската ни култура и бит и паметници на националноосвободителните борби. За това, че имахме възможност да видим цялото това богатство, съхранено през вековете по нашите земи, го дължим на Вас историците, за което Ви благодарим. С Вашия труд, с проучванията си Вие правите възможно свидетелствата на човешката цивилизация, с които нашата земя е толкова богата, да станат достояние на хиляди хора. Вашата работа с архивните материали, които на неспециалистите не говорят нищо, но на историците, които знаят как и какво да търсят и да задават правилните въпроси, а може би и нови въпроси, документите дават истинските отговори, такива, които издържат на съмнения, на критика и на проверката на времето.

Работейки по проблемите на Българското възраждане и първите следосвобожденски години на България, знам, че татко отстояваше тази мисия на историята – да изследва и разкрива събитията, процесите и тенденциите в обществото обективно, на базата на проучени в архивите документи и да защитава тезите с достоверни аргументи, за да бъде полезен на студентите си и на хората, които се интересуват от нашето минало в търсене на отговори за настоящето и бъдещето.

Той сега най-много би искал да е тук с нас, с Вас, на обичаното си работно място, сред тези, с които може да споделя обичта си към историята и съответно към хората и живота.

Разглеждайки програмата на конференцията, прави впечатление многообразието на темите в съответствие с богатството от събитията, превратностите, личностите и идеите, характерни за историческото развитие на българите. Всички тези теми могат да бъдат обединени от един израз, който татко често използваше: „Какво би бил светът без различни идеи и смели мечти“ и настояваше, че „...дори утопите са правили живота на хората по-красив, защото са поставяли по-високи цели пред човечеството...“. В този смисъл пожелавам много успех на Вашата конференция, нови въпроси, идеи, мечти и може би нови отговори. Благодаря.

Първокурсници от специалност „История“ на ВПИ „Братя Кирил и Методий“, сред които са и бъдещите професори Иван Стоянов (вторият отляво) и Людмил Спасов (първият отдясно), В. Търново, февруари 1968 г.

Иван Стоянов (долу вдясно) със състуденти на археологическа практика в Чертиград, лятото на 1968 г.

*Иван Стоянов с колеги от Окръжния исторически музей – Плевен
преди назначаването му за асистент
във Великотърновския университет, Плевен, ноември 1975 г.*

На патронния празник на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, 23 май 1991 г.

Ректорът доц. Иван Стоянов на промоцията на първия випуск на Юридическия факултет на Великотърновския университет в Музей „Възраждане и Учредително събрание“, 5 юни 1996 г.

Доц. Иван Стоянов със съпругата си, Петьо Пенков, директор на Исторически музей – В. Търново (отляво), и Георги Стефанов, председател на Общински съвет – В. Търново (отдясно), на коктейл по повод Деня на народните будители, организиран от Община – В. Търново, края на октомври 1997 г.

Доц. Иван Стоянов, ректор на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, на посещение в Университета в гр. Исмаилия, Египет, декември 1997 г.

Среща на доц. Иван Стоянов, ректор, и доц. Невяна Дончева, зам.-ректор, с експертната група по първата институционална акредитация на Великотърновския университет, ръководена от Дейвид Билинг, ноември 1998 г.

На тържественото събрание по повод 35 години от създаването на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, декември 1998 г.

На представянето на книгата на проф. Иван Стоянов „Любен Каравелов. Нови щрихи към живота и дейността му“ от акад. Иван Радев в Регионална библиотека – В. Търново, 2 февруари 2009 г.

*Проф. Иван Стоянов с Мерсия Макдермот и доц. Димитър Цанев,
Брюксел, 3 март 2009 г.*

*Проф. Иван Илчев приветства проф. Иван Стоянов
на научната конференция, посветена на неговата 60-годишнина, юни 2009 г.*

С колеги от Великотърновския университет и ръководството на Башкирския университет, гр. Уфа, 22 септември 2009 г.

Интервю с проф. Иван Стоянов, началник на отдел „Научноизследователска, художественотворческа и издателска дейност“ на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, по повод изложба на Университетското издателство, 11 май 2011 г.

Проф. Иван Стоянов произнася слово за Левски по повод 139 години от гибелта му на митинг поклонение в Карлово, 19 февруари 2012 г.

Вечер, посветена на Левски, в „Дом Витгенщайн“, Виена, 2012 г.

Ректорите на Великотърновския университет, сред които проф. Иван Стоянов, на церемония по награждаването им по повод 50-годишния юбилей на Университета и председателят на Общото събрание, 11 май 2013 г.

На научната конференция „България и българите – история и култура (XVIII–XX век)“, посветена на 80-годишнината от рождението на доц. д-р Георги Плетньов, 4 декември 2015 г.

Проф. Иван Стоянов с наградата „Оборище“, май 2016 г.

Проф. Иван Стоянов изнася лекция пред участниците в Академията за лидери от различни училища във В. Търново, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, есента на 2016 г.